

P-719

Seat No. _____

M. A. (Sem. - IV) Examination

April / May - 2016

CC-402 : Sanskrit

(१) ऋग्वेद मण्डल-७ (नियत सुक्तानि)

(२) इशावास्योपनिषद

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ कीर्षपश त्रश भन्त्रोनो विवरश आपी अनुवा६ करो : १४

(१) तमग्निमस्ते वसवो नृप्वन्त्सुप्रतिचक्षमवसे कुतश्चित् ।
दक्षाय्यो यो दम आस नित्यः ॥ १:२

(२) जुषस्व नः समिधमग्ने अद्य शोचां बृहद्यजतं धूममृष्वन् ।
उप स्पृश दिष्यं सानु स्तूपैः सं रश्मिभिस्ततनः सूर्यस्य ॥ २:१

(३) प्र वः शुक्राय भानवे भरध्वं हव्यं मतिं चाग्नये सुपूतम् ।
या दैत्वानि मानुषा जनुष्यन्तर्विज्वाति विद्यना गिगीति ॥ ८:१

(४) अर्णासि चित्प्रथाना सुदास इन्द्रो गाधान्यव्हापोत्सुपारा ।
शर्धन्तं शिम्युमुचथस्य नयः शापं सिन्धूनामकृणोदशंस्तीः ॥ १८:५

(५) एते स्तोनां नरां नृतम तुभ्यमस्मदूर्यज्यो ददतो मृधानि ।
तेषामिन्द्र वृत्रहत्यै शिवो भूः सखां च शूरोऽविता च नृणाम् ॥ १९:१०

२ सातभा भंङ्गना ईन्द्र सूक्तोने आधारे ईन्द्र देवता विशे नोध लपो. १४
अथवा

२ नीथेनाभांथी गमे ते भे विशे विस्तृत नोध लपो : १४

(१) आप्रीसूक्त

(२) अग्निदेवता

(३) दाशराज्ञयुद्ध

(४) वशिष्ठ-विश्वामित्र - अध्यात्मिक दर्शन

- ૩ ગમે તે ત્રણ મન્ત્રોનો નોંધ સાથે અનુવાદ કરો : ૧૪
- (૧) અસુર્યા નામ તે લોકા અન્ધેન તમસાઽઽવૃતાઃ ।
તાંસ્તે પ્રેત્યાભિગચ્છન્તિ યે કે ચાત્મહનો જનાઃ ॥
- (૨) અન્યદેવાહુર્વિઘ્નયા અન્યદાહુરવિઘ્નયા ।
ઇતિ શુશ્રુમ ધીરાણાં યે નસ્તદ્વિચચક્ષિરે ॥
- (૩) સંભૂતિ ચ વિનાશં ચ યસ્તદ્ વેદોભયં સહ ।
વિનાશેન મૃત્યું તાર્વા સંભૂત્યાઽમૃતમશ્નુ તે ॥
- (૪) તદેજતિ તન્નૈજતિ તદ્ દૂરે તદ્વન્તિકે ।
તદન્તરસ્ય સર્વસ્ય તદુ સર્વસ્યાસ્ય બાહ્યતઃ ॥
- (૫) યસ્મિન્ સર્વોણિ ભૂતાનિ આત્મૈવાભૂદ્ વિજાનતઃ ।
તત્ર કો મોહઃ કઃ શોક એકત્વમનુપશ્યતઃ ॥

- ૪ ઈશાવાસ્ય ઉપનિષદના 'કર્મયોગ' અને શાંતિપાઠ વિશે સવિસ્તર ૧૪
સમજાવો.

અથવા

- ૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે નોંધ લખો : ૧૪
- (૧) ઈશાવાસ્ય ઉપનિષદનું તત્ત્વજ્ઞાન
(૨) સંભૂતિ અસંભૂતિ
(૩) ઈશાવાસ્ય ઉપનિષદમાં બ્રહ્મનું સ્વરૂપ
(૪) ઈશાવાસ્ય ઉપનિષદમાં વર્ણવાયેલ ઈશ્વરીય સ્વરૂપ.

- ૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના જવાબ એક-બે વાક્યમાં આપો : ૧૪
- (૧) વેદાંગ કેટલા ? કયા કયા ?
(૨) આપ્રી શબ્દનો અર્થ સમજાવો. આપ્રી સૂક્તમાં કેટલા મન્ત્રો હોય છે ?
(૩) ઋતવાન અગ્નિ પાસે ઋષિ શું માગણી કરે છે ?

- (૪) નરાશંસ નામના અગ્નિની ઋષિ કેવી રીતે સ્તુતિ કરે છે ?
- (૫) દાશરાજયુદ્ધમાં આવતા દશ રાજાઓના નામ જણાવો.
- (૬) વૈશ્વાનર શબ્દ કયા અગ્નિ માટે વપરાય છે ?
- (૭) મુખ્ય ઉપનિષદો કેટલા ? કયા કયા ?
- (૮) આ લોકમાં માણસે કેવી રીતે જીવવાનું છે ?
- (૯) અન્ધેન તમસા આવૃતાઃ સમજાવો.
- (૧૦) કર્મસાધના યોગ્ય ન હોય તો શી સ્થિતિ થાય ?
- (૧૧) ઈશ તત્ત્વની વ્યાપકતા સંક્ષેપમાં સમજાવો.
- (૧૨) સાતમા મંડળના ઋષિનું નામ જણાવો.
-